

نگاهی به کارنامه خدمات یکی از واقفان حرم امام رضا (علیه السلام)

میراث ماندگار «خواجه عتیق»

خواجه عتیق از واقفان بزرگ ایرانی است که بیش از ۲۰ موقوفه را تقدیم آستان قدس رضوی کرده است. در واقع می توان بزرگ ترین واقف یا واقف بی رقیب دانست چرا که افتخارات فراوانی را در مدت حیات خویش به دست آورده است. مهارت در شاعری، خوشنویسی و صحافی از دیگر ویژگی ها و توانایی های مهم و قابل توجه خواجه عتیق به شمار می رود.

علی ابن احمد ملک اسماعیل طوسی معروف به خواجه عتیق منشی است و از اویه عنوان نخستین متولی آستان قدس یاد می شود. عتیق از نوادگان خواجه نصیر الدین طوسی و از دولتمردان و هنرمندان دوره شاه اسماعیل اول و شاه طهماسب صفوی بوده است که وقف نامه طویلی در آستان قدس رضوی دارد؛ وقف نامه ای که قدیمی ترین جلد موجود در آستان قدس رضوی است.

موقوفات این واقف بزرگ شامل تمامی املاک، مزارع، باغات، مسکونات و حمام می شود و همین وقف های گسترده او را به بزرگ ترین واقف و دارنده بیشترین رقبات وقفی آستان قدس رضوی تبدیل کرده است. خواجه عتیق از استادان بزرگ و ماهر خط تعلیق بوده و دستنی هم در صحافی، جلدسازی و تذهیب داشته است. این میزان از نبوغ هنری او در عرصه کتابت، انشاء و شاعری او را به سمت سرودن رباعی سوق داد. او در سال های حکمرانی شاه اسماعیل، به منصب منشیان پیوست و پس از مدتی نیز به ریاست دیوان انشاء رسید. طبق داده های رسمی موجود، اطلاعات دقیقی در مورد مرگ خواجه عتیق منشی وجود ندارد اما گفته می شود پیکر او جنب مدرسه شاهرخ مشهد به خاک سپرده شده است.

موقوفات عتیق

تمامی املاک، مزارع، باغات، قنوات، خانه، حمام و طاحونه ذیل:

بیست سهم از آب قنات مزرعه قلا
آباد واقع در دستجرد جاغرق

قنات چاه خاصه تماماً

یک باغ مشهور به باغ شیخ علاء
الدوله، به مساحت نه جریب تخمیناً

پنج سهم آب از آب قریه کاهون، بلوک
جور مکن

بیست و چهار سهم آب قنات دایره
سلماباد (مسلم آباد)
و دستجرد خوش انگور (جاغرق)

باغ عماد

مزرعه رادکان (از
املاک و مجاری آب رودخانه
رادکان؛ از آب مذکور سی و
شش سهم از جمله یک صد
وسی و دو سهم بانود قطعه
زمین محوطه از قریه رادکان و
یک طاحونه بایره و جای یک
در قراس و محوطات مذکور
جمعاً به مساحت دو هزار و
ششصد و چهل و یک جریب
است

مزرعه کنه بیست (کن بیست)

مزرعه کاریز پایین (تمامی هفت
سهم شایع کامل و دودانگ و نیم از جمه
بیست و هشت سهم)

مزرعه شاه طغای در زاب

مزرعه جایاب (دهنه اخلمد)

یک قطعه باغ در قریه نوغان (به
مساحت دو جریب در محله دنجان)